

Οδηγός Voyant Tools για Ανάλυση Πολιτικού Λόγου

Μέρος 1: Προετοιμασία του Υλικού (Corpus)

Στην ανάλυση πολιτικού λόγου, το "Garbage In, Garbage Out" ισχύει απόλυτα. Η προετοιμασία είναι το 50% της δουλειάς.

1. Επιλογή Κειμένων:

- Συγκεντρώστε τα κείμενα (π.χ. ομιλίες στη Βουλή, προεκλογικά προγράμματα, tweets πολιτικών αρχηγών).
- Συμβουλή: Αν θέλετε να κάνετε συγκριτική ανάλυση (π.χ. Κυβέρνηση vs Αντιπολίτευση), αποθηκεύστε τα κείμενα σε ξεχωριστά αρχεία με ίδια γραμματοσειρά και υπό παρεμφερή τίτλο (π.χ. speech_gov.txt και speech_opp.txt).

2. Καθαρισμός (Cleaning):

- Καθαρίστε τον θόρυβο: αφαιρέστε στοιχεία που δεν ανήκουν στον λόγο του ομιλητή (π.χ. «χειροκροτήματα», ημερομηνίες, ονόματα πρακτικογράφων), καθώς και άρθρα, μόρια και συνδέσμους (και κλπ) που μπορεί να επηρεάζουν το αποτέλεσμα.
- Ενδείκνυται να αποθηκεύετε τα αρχεία ως Plain Text (.txt). Το Voyant διαβάζει PDF και Word, αλλά το .txt ελαχιστοποιεί τα σφάλματα κωδικοποίησης.

Μέρος 2: Εισαγωγή και Ρυθμίσεις

1. Πηγαίνετε στο voyant-tools.org.

2. Κάνετε Upload τα αρχεία σας ή επικολλήστε το κείμενο στο κεντρικό κουτί.

3. ΠΡΟΣΟΧΗ - Stopwords (Λέξεις χωρίς σημασία):

- Μόλις φορτώσει, θα δείτε ότι οι πιο συχνές λέξεις είναι άρθρα και σύνδεσμοι (το, και, να, ο, η). Αυτά είναι "θόρυβος" για την πολιτική ανάλυση.
- Πηγαίνετε στο κουμπί (Options) πάνω δεξιά στο πλαίσιο των λέξεων.
- Επιλέξτε Edit List και προσθέστε ή αφαιρέστε λέξεις.

Μέρος 3: Τα Εργαλεία και η Πολιτική τους Ερμηνεία

Το περιβάλλον χωρίζεται συνήθως σε 5 πλαίσια (Panels). Πώς τα αξιοποιούμε στην Ανάλυση Πολιτικού Λόγου (ΑΠΛ);

1. Cirrus (Σύννεφο Λέξεων) - Η "Βιτρίνα" του Λόγου

- Τι κάνει: Δείχνει τις συχνότερες λέξεις.
- Χρήση στην ΚΑΛ: Εντοπισμός της Ηγεμονίας. Ποια έννοια κυριαρχεί; Αν σε μια ομιλία για την οικονομία η λέξη «λαός» είναι μεγαλύτερη από τη λέξη «αγορές», αυτό δείχνει λαϊκιστική ρητορική στρατηγική.

2. Trends (Τάσεις) - Η Ροή του Λόγου

- Τι κάνει: Δείχνει τη συχνότητα λέξεων κατά τη διάρκεια του κειμένου (ή μεταξύ διαφορετικών κειμένων).
- Χρήση στην ΚΑΛ:
 - Εντός ενός κειμένου: Πώς δομεί ο ομιλητής το επιχείρημα; Ξεκινάει με «κρίση» (φόβος) και καταλήγει σε «ελπίδα» (λύση);
 - Συγκριτικά: Ποιος μιλάει περισσότερο για «ασφάλεια» και ποιος για «δικαιώματα»;

3. Links (Συνδέσεις) - Δίκτυα Εννοιών

- Τι κάνει: Δείχνει ποιες λέξεις συνδέονται συχνότερα μεταξύ τους.
- Χρήση στην ΚΑΛ: Εντοπισμός Νοηματικών Πεδίων
 - Η λέξη «μετανάστευση» συνδέεται με τη λέξη «απειλή/πρόβλημα» ή με τη λέξη «δικαίωμα/πρόσφυγας»; Αυτό αποκαλύπτει την ιδεολογική τοποθέτηση χωρίς να διαβάσετε όλο το κείμενο.

4. Contexts (Συμφραζόμενα) - Το Κλειδί της Ποιοτικής Ανάλυσης

- Τι κάνει: Εμφανίζει τη λέξη-κλειδί (KWIC - Keyword In Context) με λίγες λέξεις πριν και μετά.
- Χρήση στην ΚΑΛ: Αυτό είναι το πιο χρήσιμο εργαλείο.
 - Δεν μας νοιάζει μόνο πόσες φορές εμφανίζεται η λέξη «Δημοκρατία», αλλά με ποια επίθετα ή ρήματα συνοδεύεται.
 - Είναι «ισχυρή δημοκρατία» ή «απειλούμενη δημοκρατία»;

5. Summary (Σύνοψη)

- Τι κάνει: Στατιστικά (πυκνότητα λεξιλογίου, προτάσεις ανά παράγραφο).
- Χρήση στην ΚΑΛ:
 - Vocabulary Density (Πυκνότητα): Χαμηλή πυκνότητα σημαίνει επαναλαμβανόμενο, απλοϊκό λόγο (συχνό σε λαϊκιστικούς λόγους). Υψηλή πυκνότητα σημαίνει σύνθετο, τεχνοκρατικό λόγο.

Μέρος 4: Βήματα για την Εργασία σου

Για να γράψετε μια εργασία μεταπτυχιακού επιπέδου, ακολουθήστε αυτή τη ροή:

1. Υπόθεση: «Ο πολιτικός Α χρησιμοποιεί φόβο, ενώ ο Β τεχνοκρατικό λόγο».
2. Μακρο-ανάλυση με εφαρμογή συγκεκριμένου θεωρητικού πλαισίου και χρήση των ψηφιακών εργαλείων: Στα VT χρησιμοποιήστε το Cirrus και το Summary για να δείτε τη γενική εικόνα. Επιβεβαιώνεται η υπόθεση από τις συχνότητες;
3. Μικρο-ανάλυση με εφαρμογή συγκεκριμένου θεωρητικού πλαισίου και χρήση των ψηφιακών εργαλείων: Στα VT χρησιμοποιήστε το Contexts για συγκεκριμένες λέξεις (π.χ. "κρίση"). Πώς πλαισιώνεται η λέξη;
4. Ερμηνεία: Παραθέτετε τα γραφήματα για να τεκμηριώσετε αντικειμενικά τα συμπεράσματά σας.
 - Λάθος: «Η λέξη 'Ελλάδα' εμφανίζεται 50 φορές».
 - Σωστό: «Η υψηλή συχνότητα της λέξης 'Ελλάδα' (50 φορές), σε συνδυασμό με τη σύνδεσή της με λέξεις όπως 'μόνη' και 'απειλή', υποδεικνύει έναν εθνοκεντρικό λόγο απομόνωσης».

Περιορισμοί για τα Ελληνικά

- Κλίσεις (Lemmatization): Το Voyant (χωρίς εξειδικευμένη προετοιμασία) βλέπει τις λέξεις «πολίτης», «πολίτες», «πολιτών» ως τρεις διαφορετικές λέξεις.
 - Λύση: Στην ανάλυσή σας, αθροίστε τες νοητά ή αναζητήστε τη ρίζα (π.χ. "πολιτ*") για να πιάσετε όλες τις καταλήξεις.
- Ειρωνεία: Το εργαλείο δεν καταλαβαίνει το ύφος. Χρειάζεται πάντα η δική σας κριτική ματιά.